

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.334/2024/6.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Várhomoki Gergely ügyvéd

ügyvéd címe¹

Az alperes:

Mediaworks Hungary Zrt.

alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe²

A per tárgya:

személyiségi jog megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

26.P.21.458/2023/4.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint másodfokú perkoltséget, továbbá az államnak 96.000 (kilencvenhatezer) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes újságíró, 2018 óta az ugytudjuk.hu online sajtótermék főszerkesztője, az alperes a www.origo.hu internetes portált üzemelteti.

[2] Az origo.hu weboldalon 2022. január 31-én „Plágiumgyanús felperes szakdolgozata” címmel cikk jelent meg, amelyben a felperesről két, a Facebook-oldaláról származó fényképfelvétel is szerepelt.

[3] A cikk a vaol.hu internetes oldalra hivatkozással arról számolt be, hogy plágiumgyanú merült fel a felperes, mint az ugytudjuk.hu oldal főszerkesztőjének szakdolgozatával kapcsolatban. Az írásban a következő kijelentések szerepelnek: „A negyvenoldalas szakdolgozat legfeltűnőbb lopásai – a munka egynegyedét kitevő – harmadik fejezetben (A roma tematikájú magyar dokumentumfilmek története) találhatóak.” (...) „Itt felperes nemcsak hosszasan vesz át forrásmegjelölés nélkül szövegrészeket, hanem a dokumentumfilmek korszakolását is teljes egészében személy tanulmányából (A magyar dokumentumfilm rendszerváltása – a magyar dokumentumfilm a rendszerváltás után) kölcsönzi – anélkül, hogy ezt bárhol feltüntetné.” (...) „felperes azonban a saját példáján keresztül mutatja be, hogy bizony lopni sem olyan egyszerű.” (...) „Annak megállapításán túl, hogy felperes forrásmegjelölés nélküli szöveglopásai súlyos erkölcsi kérdéseket vetnek fel, érdemes két gondolat erejéig kitérni a szakdolgozat tartalmára is.”

[4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogelődje, a cég1 Kft. által üzemeltetett www.origo.hu weboldalon 2022. január 31-én közzétett „Plágiumgyanús felperes szakdolgozata” című cikkben az alperes jogelődje megsértette a jóhírnevét azzal, hogy a cikk címében valótlanul híresztelte, hogy a felperes szakdolgozata plágiumgyanús (első közlés); az írásban valótlanul híresztelte továbbá, hogy a felperes szakdolgozata forrásmegjelölés nélkül vett át szövegrészeket (második közlés), a szakdolgozatban „lopások” (lopott szövegek) találhatóak (harmadik közlés), a szakdolgozat készítésével a felperes lopást követett el (negyedik számú közlés), a felperes forrásmegjelölés nélküli szöveglopást valósított meg súlyos erkölcsi kérdéseket felvetve (ötödik közlés).

[5] Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest közlésenként 100.000 forint, összesen 500.000 forint sérelemdíj és ennek 2022. február 1-től számított késedelmi kamata megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-a alapján.

[6] Kérte továbbá annak megállapítását, hogy az alperes jogelődje megsértette a képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a cikkbe két, őt ábrázoló fényképfelvételt illesztett be úgy, hogy azok felhasználásához tőle nem kért engedélyt. E vonatkozásban 100.000 forint sérelemdíj és ennek 2022. február 1-től számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[7] Kérte, hogy az alperes az általa üzemeltetett origo.hu felületen nyilvános bocsánatkéréssel adjon megfelelő elégtételt és tegye közzé az alábbi közleményt: „2022.01.31. 11:56. napján közzétett »Plágiumgyanús felperes szakdolgozata« című cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy plágiumgyanú merül fel felperes szakdolgozata kapcsán, ezért elnézést kérünk”.

[8] Keresete jogalapjaként a Ptk. 2:42. §-át, a 2:43. § a) pontját, a 2:45. § (2) bekezdését, a 2:51. § (1) bekezdés a) és c) pontját, a 2:52. § (1) és (2) bekezdését, a 2:53. §-át, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 11. §-át jelölte meg.

[9] A felperes a keresetet alátámasztó tények körében előadta, hogy az alperes jogelődje a 2022. január 31-én megjelent cikkben valótlanul híresztelte, hogy a felperes szakdolgozatával szándékosan plagizált, szerzői jogokat sértett. Állítása szerint az írást nagy számú olyan felháborodott komment követte, amelyek az egész munkakörnyezete, kollégái és barátai előtt kínos helyzetbe hozták. A cikk hatására az általa szerkesztett online sajtótermék egész szerkesztőségét lejárató, plágiumról szóló megjegyzésáradat jelent meg a közösségi médiában. A jogsértés súlya körében azzal is érvelt, hogy a cikk megjelenése előtt az alperes jogelődje meg sem kísérelte őt megkeresni.

[10] A szakdolgozatát tároló Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban: ELTE) Savaria Egyetemi Központ – megkeresésére – arról tájékoztatta, hogy szakdolgozatát egy alkalommal, 2020. február 26-án tekintették meg. Álláspontja szerint az alperesnek – másolási lehetőség hiányában – nem volt reális lehetősége a szakdolgozat pontos szövegének rögzítésére, ráadásul nem életszerű, hogy a cikk megjelenése előtt két évvel tekintett abba bele. Az ELTE ellenőrizte a szakdolgozatát plágium szempontjából és nem hívta fel a figyelmét szövegrészek jogosulatlan átvételére.

[11] A cikkben róla megjelent képeket az alperes jogelődje a Facebook-oldaláról szerezte meg és a felhasználásukhoz nem kért hozzájárulást. Nem közszereplő, a róla közölt fényképek közügyhöz, társadalmi vitához sem járultak hozzá. Ezért nem vonatkoznak rá a Ptk. 2:44. § rendelkezései.

[12] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[13] Érvelése szerint a felperes közéleti szereplő, közpénzek felhasználását kutató, oknyomozó újságíró, aki a saját döntése alapján vált a közügyek másoknál is aktívabb alakítójává és vállalta a nyilvánosság előtti értékeléseket, bírálatokat is. Emiatt a személyével kapcsolatos viták „széleskörű közérdeklődésre” tartanak számot, a cikk témája pedig azon aktuális közéleti vita, amely a felperes szakdolgozatához kapcsolódik, rá a Ptk. 2:44. §-a alkalmazandó.

[14] A felperes megjelölte, hogy mely tényeket és mennyiben tart valótlannak, azonban nem „igazolta”, hogy ezek mennyiben járultak hozzá a róla kialakult kedvezőtlen értékítélülethez.

[15] Az első közlésben (a cikk címében) valótlán tényállítás nem szerepel, az kizárólag olyan vélemény, amellyel az alperes nem lépte túl a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határait. A második közlés valós tényállítás, amit a felperes nem cáfol. A harmadik közlés valós tényekből levont okszerű következtetés, melynek valós ténybeli alapjait a felperes nem vitatta. A negyedik közlésben valótlán tényállítás nem szerepel, az ötödik közlés pedig szintén a tényekből levont okszerű következtetés.

[16] A felperesről közzétett fotók közérdekű társadalmi vitához járulnak hozzá azzal, hogy e társadalmi vita közvetlen érintettjét mutatják be. Erre figyelemmel a fényképfelvételeket jogosult volt a felperes hozzájárulása nélkül is felhasználni.

[17] Az elsőfokú bíróság a kereseteket elutasította.

[18] Ítéletének indokolásában alkalmazott jogszabályként a Ptk. 2:43. § g) pontjában, a 2:44. §-ában, valamint a 2:48. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat idézte. Ismertette az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozatában és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatában foglalt elvi megállapításokat is.

[19] Abból indult ki, hogy a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorló személyek képzettsége, felsőoktatásban szerzett végzettsége, a szakdolgozatuk témája, tartalma „közérdeklődésre tart számot”, a sajtó időről-időre visszatérően foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, amit az is alátámaszt, hogy a sérelmezett cikk utal az ugytudjuk.hu egy másik munkatársára, akivel kapcsolatban 2020 novemberében plágiumgyanúról írtak.

[20] A 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban szereplő szempontokat követve, és azokat a perbeli kijelentésekre vonatkoztatva azt állapította meg, hogy a kereset tárgyává tett téma a közérdeklődésre számot tartó ügyek közé, a felperes pedig az ún. kivételes közszereplők kategóriájába tartozik, ami a felperes esetében megteremti a Ptk. 2:44. § (1) bekezdése szerinti fokozottabb tűrési kötelezettséget.

[21] Ezt követően azt vizsgálta, hogy a sérelmezett közlések értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthetők-e. Megállapította, hogy az első közlés véleménynyilvánítás. A

„plágiumgyanús” szó azt fejezi ki, hogy a felperes szakdolgozata tekintetében okkal feltételezhető, hogy valaki más művét sajátjaként használta fel.

[22] A harmadik, negyedik és ötödik sérelmezett közlésekben megjelenő „lopásai”, „lopni”, „szöveglopásai” szavakat a szavak köznapri értelmében kellett értékelni, hiszen a cikk a szövegrészek forrásmegjelölés nélküli átvételét a „lopás” főnév szinonimájaként használja. E közlésekben foglaltak a szakdolgozat egyes részeinek eredetét firtatják, egy másik tanulmánynak a felperes szakdolgozatával való egyezőségére vonatkozó valós tényekből vonnak le következtetéseket.

[23] A második közlés esetében a cikk tényt állít, pontosan megjelöli, hogy a felperes egy terjedelmesebb, szó szerinti részt emelt át személy tanulmányából, a forrást csak öt oldallal később feltüntetve egy lábjegyzetben, továbbá a szakdolgozat egynegyedét megalapozó tanulmányt ezen kívül csak a bibliográfiában említve. Mivel ellenkező tény a felperes nem állított, a forrásmegjelölés hiányát a cikk pedig konkretizálja, a vitatott közlés nem tekinthető valótlan tényállításnak.

[24] A felperes, mint kivételes közszereplő esetében azt vizsgálta, hogy a képmások felhasználása tárgyi összefüggésben volt-e a felperes közszereplőként betöltött szerepével, az hozzájárult-e a közéleti vitához. Arra a következtetésre jutott, hogy mivel a cikk a felperes újságírói, főszerkesztői tevékenységéből kiindulva bírálja a felperes szakdolgozatát, továbbá a felperes szombathelyi médiaközpontban vállalt pozícióját is említi, a felperesről kialakult közéleti vitához a fotók hozzájárultak, a bírálat kritikai hangvételét erősítették. A cikk valódi mondanivalója az, hogy a főszerkesztő-újságíró felperes szakdolgozatában felfedezhető azonosságok a felperes számára könnyebbé tehették a jelenleg betöltött pozíciójához szükséges diploma megszerzését.

[25] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság mind a jó hírnév megsértése, mind a képmás védelméhez fűződő jog megsértése tekintetében alaptalannak találta a kereseteket.

[26] A pervesztes felperes a kereseti illetéket megfizette, a perköltséget pedig a pernyertes alperes nem számította fel, ezért a bíróság az illeték és a perköltség viseléséről nem rendelkezett.

[27] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[28] Jogorvoslati kérelme elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult. Másodlagosan az elsőfokú ítélet keresetei szerinti tartalommal történő megváltoztatását, az alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[29] Az elsődleges fellebbezési kérelme körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság az általa hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlattal szemben állapította meg – kizárólag az alperes előadása alapján –, hogy közszereplő. A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat egyértelműen az ügy minősítését helyezi a személy vizsgálata elé a közszereplés megítélése tekintetében.

[30] A tárgyaláson vitatta, hogy közérdeklődésre számot tartó vita lenne a saját szakdolgozatának szövegezése. Végzettsége, szakdolgozata, illetve az, hogy plagizált-e soha nem volt közvita tárgya. Az alperes ellenkérelemben tett előadásának határozatlansága miatt nem lehetett bizonyítást folytatni a közéleti vita tényére, így önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy cáfoljon egy állítólagos közérdeklődésre számot tartó vitát. Az elsőfokú bíróság az alperest terhelő bizonyítási érdek ellenére fogadta el az alperes – általa vitatott – állítását.

[31] Elmaradt a jogvita szempontjából lényeges nyilatkozatok Pp. 191. § (1) bekezdésének megfelelő összegzése és a (3) bekezdés szerinti nyilatkozattételre való felhívás

is. A felhívások elmaradása miatt iratellenes és megalapozatlan az elsőfokú ítélet azon megállapítása, miszerint a második közlés valós tényeket állít, amiket a felperes sem cáfol.

[32] Az alperes a szakdolgozat beszerzését nem indítványozta, ugyanakkor a felperes egyetemi válaszevel igazolta, hogy az alperes ténylegesen nem is ismerheti a szakdolgozatot, mert betekintéskor az csak helyben olvasható és az egyetlen betekintés két évvel a cikk megjelenése előtt, 2020. február 26-án történt.

[33] Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 237. §-ában foglaltakat. Nem járult hozzá a jogvita kereteinek tisztázásához. Kizárólag az alperes állításaira alapozta mérlegelését, az érvényesített jog szempontjából releváns tényekkel kapcsolatos pervezető tevékenységet nem végzett. Az elsőfokú bíróság köteles lett volna a felperest figyelmeztetni arra, hogy a közéleti szereplő személyiségi joga védelmének feltételrendszerét a felperestől eltérően értelmezi és kizárólag a felperes személyének, munkájának tulajdonít e körben jelentőséget.

[34] A bizonyítási érdeket az elsőfokú bíróság jogsértően telepítette, a személyiségi jogi perekben ugyanis a bizonyítás a közlés közzetevőjét terheli.

[35] A felperes érvelése szerint az ügy érdemi eldöntése másodfokon nem lehetséges, illetve nem észszerű, az elsőfokú bíróság eljárási szabályszegése, elsősorban az anyagi pervezetés nem megfelelő alkalmazása az ügy érdemére kihatott.

[36] A másodlagos fellebbezési kérelme körében előadott hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli cikk tárgya a közérdeklődésre számot tartó ügyek közé, a felperes pedig az ún. kivételes közszereplők kategóriájába tartozik és emiatt a nyilvános kritikával szemben a Ptk. 2:44. § (1) bekezdése szerinti fokozottabb tűrési kötelezettsége van.

[37] Szakdolgozata nem tartozik a közérdeklődésre számot tartó ügyek közé, hiszen nem indult el semmilyen társadalmi vita a szakdolgozatával összefüggésben. Közérdeklődés hiányában pedig az alperes nem használhatta volna fel szabadon és hozzájárulás nélkül a képmását. Hivatkozott a BDT2020. 4126 számú eseti döntésre, amelynek elvi tartalma szerint a Facebook-oldalon megjelenített kép ugyanolyan megítélés alá esik, mint bármely más módon készített fényképfelvétel.

[38] A közszereplői minőségének cáfolata körében utalt arra, hogy a közhatalom gyakorlására, a közpénzek felhasználására ráhatása, a közpénzből megvalósuló fejlesztésekbe, beruházásokba beleszólása nincs, újságíró egy helyi hírportálnál, a kiadó, a tulajdonos utasításait, előírásait követi, és nézeteit nem közvetlenül fejt ki, hanem adott történés(ek)ről tudósít. A tevékenységéért nem kap közpénzt, közügyeket nem alakít.

[39] A sérelmezett kijelentések tényközlésnek minősülnek, azok nem tükröznek értékítéletet, az elsőfokú bíróság pedig nem alkalmazta a bizonyíthatósági tesztet.

[40] Az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett az alperes ellenkérelemben előadott védekezésén, amikor ítéletében olyan hivatkozásokat vett át a cikkből, amelyekre az alperes nem utalt, ugyanakkor olyan állításokat hagyott figyelmen kívül, amelyeket a felperes a keresetlevelében előadott.

[41] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltség viselésére kötelezésére irányult.

[42] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem kerülhet sor, mivel az elsőfokú bíróság eljárási hibát nem vétett, az anyagi pervezetés is megfelelő volt.

[43] Az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló kérelmet azért tartotta alaptalannak, mert a törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a kereset tárgyává tett téma közérdeklődésre tart számot, a felperes pedig az ún. kivételes közszereplők kategóriájába tartozik, a cikkben szereplő fotók pedig hozzájárultak a felperesről kialakult közéleti vitához.

[44] A felperes észrevétele szerint a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat elvi megállapításainak adott ügyre való alkalmazásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy ténylegesen milyen mértékben képes fellépni az őt ért sérelmek miatt a médiumokkal szemben, egy választási kampánystábbal rendelkező képviselőhöz képest semmilyen tömegkommunikációs eszközzel nem rendelkezik, nem volt lehetősége az alperes által kiadott médiumok (origo.hu, vaol.hu) lejárato cikkei ellen fellépni.

[45] Az elsőfokú bíróság az AB határozatot túlságosan kiterjesztően értelmezte, a közszereplői minőség egyedi mérlegelését egyoldalúan – a felperes terhére – végezte el. A közügyek vitatásáról még abban az esetben sem lehet szó, ha a szakdolgozata közügynek is minősülne. Az elsőfokú ítélet mellőzte az AB határozat Indokolás [39] bekezdésében írt szempontok szerinti vizsgálatot.

[46] A médiaközpontban vállalt pozíciója nem emeli a közszereplők közé, ez egyébként 2019 végén meg is szűnt.

[47] A cikk nem feltételezéseket, bírálatokat tartalmazott, hanem tényeket állított: a felperes az alperes szerint szövegeket lopott. Az alperes cikke azért sem közéleti vitában való megnyilvánulás, mert a cikk nem tárt konkrétumokat az olvasók elé, az alperes még a perben sem részletezte a plágium gyanújának konkrétumait.

[48] A fellebbezés alaptalan.

[49] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdése], ezért azt a másodfokú felülbírálat teljes terjedelmében érintette, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. § (1) bekezdése].

[50] A felperes elsődleges jogorvoslati kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta arra alapítottn, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő, a jogvita kereteinek tisztázása elmaradt, a bizonyítási teher telepítésére jogsértően került sor, az elsőfokú bíróság a Pp. 237. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettség ellenére nem tájékoztatta arról, hogy a közéleti szereplő személyiségi joga védelmének feltételrendszerét a felperestől eltérően értelmezi. Emiatt a bizonyítás hiányos volt és a megállapított tényállás is téves, illetve hiányos. A felperes a hatályon kívül helyezés iránti kérelmét a Pp. 381. §-ára alapította.

[51] A Pp. 384. § (1) bekezdése szerint az anyagi pervezetés hibája önmagában nem vezethet az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezéséhez. A Pp. 369. § (4) bekezdése szerint a felek kérelmeinek korlátai között az ítélet, illetve az elsőfokú eljárás anyagi pervezetéssel összefüggő része kizárólag az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálható.

[52] Mivel a tény- és jogkérdések bizonyítása összefügg, az anyagi pervezetési hiba oka lehet anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés, illetve a kettő együttesen is. Minden esetben irányadó, hogy a jogsérelmet lehetőség szerint a másodfokú eljárásban célszerű orvosolni, amely tekintetben az elsőfokú eljáráshoz hasonlóan érvényesül a felek rendelkezési joga. A Pp. 369. § (4) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a felek kérelmeinek korlátai között az ítélet, illetve az elsőfokú eljárás anyagi pervezetéssel összefüggő része kizárólag az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálható. Anyagi pervezetési hiba miatt hatályon kívül helyezésre nem a Pp. 381. §, hanem a 384. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján kerülhet sor, amennyiben az ügy érdemében az *a)* pont alapján dönteni nem lehet.

[53] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság anyagi pervezetési hibát nem vétett, a Fővárosi Ítéltábla anyagi jogi álláspontja nem tér el az elsőfokú bíróságtól, anyagi pervezetés, további bizonyítás nem szükséges. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:44. § rendelkezéseit, a közéleti szereplő személyiségi joga védelmének feltételrendszerét megfelelően figyelembe vette, hatályon kívül helyezésnek ezért nincs helye.

[54] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az ügy érdemében döntött. A felülbírálat eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[55] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál irányadó jogszabályi rendelkezéseket teljeskörűen ismertette, azokra a másodfokú bíróság csupán visszautal.

[56] A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben kifejtett érvelés alapján a Fővárosi Ítéltábla a következőknek tulajdonított jelentőséget.

[57] A felperes fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság téves ténybeli alapon minősítette közszereplőnek, a szakdolgozatával kapcsolatos cikket pedig közérdeklődésre számot tartó kérdéssel foglalkozó írásnak, és míg az alperes által előadott – általa vitatott és bizonyítatlan – tényeket elfogadta, az általa előadott tényeket figyelmen kívül hagyta.

[58] A bíróságok alkotmányos kötelezettsége, hogy a perbelihez hasonló ügyekben a sajtószabadság korlátozására irányadó alkotmányos szempontok és az azokat kibontó AB határozatok figyelembevételével járjanak el, ennek során figyelemmel kell lenni a releváns alkotmányossági szempontokra {3/2015. (II. 2.) AB határozat Indokolás [20]}.

[59] Abban a jogkérdésben, hogy a cikk kapcsolódik-e valamilyen közügyhöz, ennél fogva élvezi-e a véleménynyilvánítás fokozottabb védelmét, az elsőfokú bíróság érdemben helyesen foglalt állást. A vizsgálati szempontok körében azonban – az elsőfokú ítélet okfejtésétől és a felperes fellebbezésében foglaltaktól eltérően – nem a „közérdeklődésre számot tartó ügy” fogalomból kiindulva és annak döntő jelentőséget tulajdonítva kell az ügy körülményeit értékelni, mert a közügynek nem jellegadó vonása az érdeklődői kör nagysága.

[60] Az ilyen, szűkített vizsgálati szempont ellentétes az alkotmánybírósági határozatokban foglalt megállapítással, amely szerint önmagában a köz kíváncsisága, illetve a pletykaéhség nem alapozza meg egy kérdés közérdeklődésre számot tartó jellegét {3210/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [59]}. Az alkotmányos védelem nem önmagában a közérdeklődésre számot tartó kérdésekre vonatkozik, hanem azok közügyhöz (közérdekű témához) kapcsolódó jellege miatt áll fenn. Az Alkotmánybíróság határozataiból az következik, hogy a közérdeklődés a társadalmi diskurzus alapja vagy kísérő jelensége is lehet, de az alkotmányos oltalom a közügyben való megszólalást védi, vagyis ahhoz az is szükséges, hogy a közönség a közügyeket érintő kérdésekről kapjon releváns információt.

[61] A „közügy” jogi definíciójának hiányában az ezzel kapcsolatos alkotmányos szempontrendszer érvényesítésével kell meghatározni, hogy a nyilvános szólás, mint a társadalmi párbeszédben megjelenő közlés alkotmányos védelem alá esik-e vagy sem. Eszerint „elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39] bekezdés}.

[62] A cikk a felperessel, mint a Vas vármegye területére kiterjedő tevékenységet kifejtő, a Szombathellyel kapcsolatos híreket közlétező ugytudjuk.hu hírportál főszerkesztőjének személyével, szakmai életútjával foglalkozik. Közli, hogy az online portál

személy1 LMP-s politikus érdekelttségébe tartozik. Az írás megemlíti azt is, hogy a felperes „2019 végén a Szombathelyi Médiaközpontban is szerepet kapott szakmai tanácsadóként, kötetlen munkaidőben, havi félmillió forintért szerződtette személy2.” Az írás tehát a Vas vármegye közéletével foglalkozó, közpénzek felhasználását kutató (ún. oknyomozó) újságíró felperes személyét állítja középpontba, aki hivatásának megválasztásával és egy közéleti pozíció elvállalásával a saját döntése alapján vált a közügyek másoknál is aktívabb alakítójává.

[63] A cikk az ő szakdolgozatának tartalmi és formai jegyeit értékelve kíván az olvasókban a felperes szakmai hitelessége iránt komoly kétségeket ébreszteni. A szöveg szerkesztési sajátosságait, kidolgozottságát („Rövid, kusza, helyesírási hibáktól hemzseggő és hosszabb, jól megírt, gördülékeny mondatok váltogatják egymást”) hasonlítja a felperes legutóbbi cikkeihez („a főszerkesztő mostani cikkeit is rossz helyesírás jellemzi”), majd következtetést von le a szerzőség kétségességére [„szakdolgozatának gyengébb szövegrészei a sajátjai lehetnek, a minőségi mondatok pedig más szerző(k)től származhatnak]. Megállapítja, hogy ezek a tulajdonságok súlyos erkölcsi kérdéseket vetnek fel, majd kritikával illeti a felperest a szakdolgozatban megfogalmazott bírálat („rasszistának bélyegzi személy3 fikciós dokumentumfilmjét”) miatt. Kiemeli a szakdolgozathoz hiányolt forrásmegjelölést és az átvett adatok pontatlanságát, majd megnevezi a felperes munkatársát, aki korábban szintén plágiumgyanúba keveredett és az eset következmények nélkül maradt, az újságíró továbbra is a „balliberális portál” alkalmazottja.

[64] Maga a felperes sem vitatta, hogy a közlések a közmegegyezését, munkáját, újságírói etikai megfelelését érintik. Az írás témája tehát a média, ezen belül az újságírás pártatlanságához, hitelességéhez fűződő közbeszédbe tartozik, amelynek egyik közismert témája az újságírás politikai befolyásoltságának megítélése. Ezek a témák egyértelműen közügynek minősülnek. Az pedig, hogy egy e témával összefüggésben vizsgált újságíró hogyan szerzett diplomát, az ahhoz szükséges szakdolgozatában plagizált-e, és ezzel összefüggésben annak vizsgálata, hogy a betöltött pozícióihoz való hozzájárulásban ez segítette-e, közügyben való megszólalás.

[65] Az elsőfokú bíróság az alapjogi megfontolások szem előtt tartásával – a felperes által előadott tényeket is figyelembe véve, a felperes kérelmében és az alperes ellenkérelmében előadott tényeken sem túlterjeszkedve – állapította meg, hogy a felperes szakdolgozatával összefüggő közlések közgyűhöz kapcsolódó megszólalások. Ebből következően a cikkben kifejtett tartalom – további vizsgálódás szükségessége nélkül – a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű alkotmányos oltalmat élvez.

[66] Vizsgálni kellett azt a jogkérdést is, hogy a felperes kivételes közszereplőként azonosítható-e az ügy körülményeivel összefüggésben. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában kiemelt jelentőségű kérdés, hogy meddig terjed egy közéleti kérdéssel érintett személy tūrésı kötelezettsége, illetve mennyiben korlátozhatja a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését a közéleti vitában résztvevők személyiségének a védelme. E kérdés értékelése során az Alkotmánybíróság a következő szempontoknak tulajdonít meghatározó jelentőséget: a véleményt kifejező nyilvános közlés közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e; a nyilvános közléssel érintett személy közszereplői minőségben jelenik-e meg; a nyilvános közlés tényállítás vagy értékítélet-e; a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy emberi méltóságát vagy jóhírnevét (becsületét) {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [38], (Kúria Pfv.IV. 20.774/2023/6. számú ítélet [31] bekezdés).

[67] Annak megítélése során, hogy a felperest az adott közlésekkel összefüggésben megilleti-e a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése és a 2:48. § (1) bekezdése által biztosított személyiségi jogi védelem, avagy a közélet szereplőjeként személyiségi jogai a Ptk. 2:44. § (1) bekezdésben foglalt feltételek teljesülése esetén korlátozhatók, figyelembe kell venni,

hogy a közügyekkel összefüggő vélemények kinyilvánítását a szólásszabadság különös erővel védelmezi, és a közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45], [48]}.

[68] Az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozat indokolásának [45]-[50] bekezdéseiben azt fejtette ki, hogy „a telekommunikáció terjedése révén a közszereplői kör szélesedése figyelhető meg. Ennek a tendenciának az eredményeként olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábban – státuszuk alapján – nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe. Ezek a személyek az ún. kivételes közszereplők. Ebben a körben külön kiemelés érdemel az a személyi kör, amely a médiában tevékenykedő, széles körben ismert személyeket foglalja magában (ún. médiaszereplők). Esetükben meghatározó szempontként merül fel a személyi minőségük vizsgálata során, hogy a különböző közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel, amely a nemzetközi tendenciák alapján egyre több országban alapozza meg a közszereplői minőségük elismerését. A közéleti vitában érintettek személyi minőségének vizsgálata során az elsődleges szempont ezért az, hogy a megszólaló valamely közéleti (társadalmi, politikai) kérdésben fejtette-e ki nézeteit. A közszereplői minőség mérlegelése során ugyanis nem hagyható figyelmen kívül, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának elsődleges funkciója a társadalmi, közösségi viták nyilvános lefolytatásának lehetősége. Elengedhetetlen annak vizsgálata is, hogy az érintett önkéntes elhatározása folytán váljon a közélet alakítójává. A véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülése ugyanis kizárólag azokban az esetekben igazolható, amelyekben a résztvevők a saját döntésük alapján váltak a közügyek másoknál aktívabb alakítóivá, vállalva ezzel az érintett közösség nyilvánossága előtti értékeléseket és bírálatokat is. A közügyek vitatása körében ezért az őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrniük. Jelentősége van továbbá annak is, hogy az érintett személynek milyen lehetőségei vannak arra, hogy a személyét, tevékenységét, nézeteit vagy hitelességét érintő megnyilvánulásokra reagálhasson”.

[69] A fellebbezésben foglaltak szerint a felperes sérelmezte kivételes közszereplőnek minősítését. Egzisztenciális helyzetére vonatkozó érvei azonban [a közhatalom gyakorlására, a közpénzek felhasználására ráhatása, a közpénzből megvalósuló fejlesztésekbe, beruházásokba beleszólása nincs, a kiadó, a tulajdonos utasításait, előírásait követi, és nézeteit nem közvetlenül fejt ki, hanem adott történés(ek)ről tudósít, a tevékenységéért nem kap közpénzt] nem zárják ki az előbbieken meghatározott közügyben való érintettségét.

[70] A Ptk. 2:44. § által meghatározott személyek tekintetében indokolt különbséget tenni a nyilvánosság fajtái között. Ennek alakulása során általában meghatározó jelentőségű a személy saját elhatározása a nyilvános társadalmi párbeszédben való részvételben és a nyilvánossággal járó nagyobb teher vállalása. Szerepet játszik a bírálhatóság határainak megállapításánál a személy nyilvánosság előtti reakciói, ezen belül védekezési lehetősége is.

[71] A média jelentősége a közügyek alakításában evidencia, az újságírói tevékenység szükségszerű velejárója a társadalmi diskurzusban való részvétel. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata is alakult; míg a 3051/2022. (II. 11.) AB határozatban és a 3052/2022. (II. 1.) AB határozatban az újságíró az ügy körülményeire tekintettel azonosította közszereplőként {3051/2022. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [78] bekezdés, 3052/2022. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [78] bekezdés}, a 3247/2023. (VI. 9.) AB határozattal elbírált ügyben az újságíró – hivatásából következően –, minden további körülmény számbavétele nélkül közszereplőnek tekintette {Indokolás [36] bekezdés}.

[72] Az elsőfokú bíróság az előbbi megfontolások alapján helyesen minősítette a felperest a cikkel kapcsolatban kivételes közszereplőnek. Mivel a kifogásolt közlések nem a szűkebb értelemben vett magánélet körébe tartoznak, a Ptk. 2:44. § rendelkezéseit az ügyben alkalmazni kell.

[73] Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában a szükséges részletességgel kitért arra, hogy a vizsgálandó első, harmadik, negyedik és ötödik közléseket miért minősítette értékítéletnek, illetve tényekből levont, okszerűtlennek nem tekinthető következtetésnek. E minősítésekkel az ítéltábla egyetértett.

[74] A „plágiumgyanús” kifejezés arra utal, hogy a felperes szakdolgozatában valaki másnak a szerzői művét sajátjaként használta fel. A címben értékelésként megjelenő kijelentés ténybeli alapjait a cikk meg is jelöli. Leírja, hogy a felperes egy terjedelmesebb, szó szerinti részt emelt át személy tanulmányából, a forrást csak öt oldallal később feltüntetve egy lábjegyzetben, továbbá a szakdolgozat egynegyedét megalapozó tanulmányt ezen kívül csak a bibliográfiában említve. Ezeket a tényeket a felperes nem vitatta.

[75] Az írás a felperes érvelésével szemben azt is megjelöli, hogyan találták meg a felperes szakdolgozatát. Abban szerepel, hogy „Az ugytudjuk.hu cikke alapján könnyen megtalálható felperes szakdolgozata, a 2010-ben benyújtott Cigány-kép”. A felperes a cikkben közölt, a forrás feltüntetésére vonatkozó tényeket nem vitatta, így nincs jelentősége annak, hogy az alperes betekintés útján, vagy más módon ismerte meg a szakdolgozat tartalmát, ahogyan annak sem, hogy az ELTE plágiumszűrőjén a dolgozat átment-e.

[76] A felperes által fellebbezésében kifejtettek azért nem alkalmasak az elsőfokú bíróság harmadik, negyedik és ötödik közlés tekintetében kifejtett minősítésének kétségessé tételére, mert a perbeli jogkérdés megítélésénél nem a használt kifejezések nyelvi kifejezőerejének, szűkebb vagy tágabb határainak van jelentősége, hanem a szövegben betöltött konkrét jelentéstartalmának. Az pedig független a használó szubjektív szempontjaitól, valamint a személyek egymástól különböző tűrésküszöbétől is. A „lopásai”, „lopni”, „szöveglopásai” szavak tényekre alapított értékelő tevékenység eredményei. Az írás a következtetés alapjául szolgáló tényeket is megjeleníti, a kifejezéseket a szavak köznapi értelmében, a szövegrészek forrásmegjelölés nélküli átvételének szinonimájaként használja.

[77] A második közlést (a felperes szakdolgozata forrásmegjelölés nélkül vett át szövegrészeket) az elsőfokú bíróság helyesen minősítette. A közlés valós tényállítás. A cikk megjelöli, hogy szerzője pontosan mit ért ez alatt (a felperes egy terjedelmesebb, szó szerinti részt emelt át személy tanulmányából, a forrást csak öt oldallal később feltüntetve egy lábjegyzetben, továbbá a szakdolgozat egynegyedét megalapozó tanulmányt ezen kívül csak a bibliográfiában említette), a rögzített tények valós voltát pedig a felperes nem vitatta.

[78] Tekintettel arra, hogy a cikk szerzője a kifogásolt közlésekkel véleményt nyilvánított, illetve tényekből okszerű következtetést vont le, illetve valós tényt közölt, a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében szereplő tényállási elemek nem valósultak meg, így jóhírnévsértés megállapítására nem kerülhet sor.

[79] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban is, hogy a felperes Facebookról nyert, öt ábrázoló képeinek felhasználása sem sért személyiségi jogot. E körben a felperes fellebbezése az általánosságon túlmutató érvelést nem is tartalmazott. Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást arról, hogy a fényképek felhasználása érdemi összefüggésben volt a felperes közszereplőként betöltött szerepével, a képek hozzájárultak a közéleti vitához, erősítették a kritikai hangvételt. A felvételek felhasználása relevánsan kapcsolódott a közügyhöz, ezért a megjelentetés nem minősül önkényesnek.

[80] A kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatására – a bizonyítás okszerűtlenségének hiányában – nem volt szükség, ahogy

arra sem, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényekből a Fővárosi Ítéltábla eltérő jogi következtetést vonjon le. Emiatt a bizonyítással kapcsolatos anyagi pervezetési hiba sem áll fenn. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

[81] A felperes fellebbezése eredménytelen, a felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes. A pervesztes felperest a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes részére a képviselete ellátásával összefüggésben felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[82] A pertárgy értékét az ítéltábla az elsőfokú eljárásban az állított két személyiségi jogsértésre tekintettel 2x600.000 forintban, azaz 1.200.000 forintban állapította meg (mivel az igényelt sérelemdíj összege ennél alacsonyabb volt). Az ennek alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 96.000 forint fellebbezési illetéket a felperesnek kell megfizetnie a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint.

[83] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[84] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni. Az illetékbevételei számla száma:10032000-01070044-09060018.

Budapest, 2024. október 10.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k. Dr. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró